

RASEINIŲ BALSAS

POLITIKOS, EKONOMIJOS ir KULTŪROS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

KAINA: metams 6 lit., pusmečiui — 3 lit. 50 c., 3 mėn. — 2 lit. Atskiras numeris — 20 cent.
SKELBIMŲ KAINA: už petito eilutę skelbimų vietoje: 4 pusl. 30 cent., 1 pusl. 60 cent., tekste 80 cent.

RANKRAŠČIAI: tik vienoje lapo pusėj rašomi, nésant autoriaus perspėjimo, redakcijos nuožiūra taisomi ir trumpinami; smulkieji negražinami.

Redakcijos ir Administracijos adresas: RASEINIAI, Liaud. Banko namai, Nemakščių g. 14

Nr. 3.

Raseiniai, 1926 m. kovo mėn. 18 d.

I metai.

Prie šio numerio pridedamas neapmokamas priedas „Žodis visiems Lietuvos Ūkininkams.“

Rinkime Seimo atstovus tik vietos gyventojus.

Demokratinų Valstybių svarbiausias dėsnyš yra tas, kad visos Valstybės gyventojai dalyvautų krašto valdžios sudaryme, ar ji būtų vietinė, kaip valsčiaus ir apskrities taryba, arba visos Valstybės, kaip Seimas.

Kiekvienas pilietis ši savo dalyvavimą valdžios sudaryme pareiškia balsavimu už tokį kandidatų sąrašą, kuris yra jo nusistatymui artimesnis. Kad žmonės sąmoningiau gautų rinkti atstovus į valsčiaus tarybą, tai stengiamos parinkti kandidatais į valsčiaus tarybą iš kiekvienos seniūnijos tinkamesnį žmogų, kurį visi pažįsta, gerbia ir kuriam visi noriai patiki vietos reikalų atstovavimą ir ginimą.

Tuo būdu valsčiaus taryba susideda iš viso valsčiaus vietos gyventojų rinktų atstovų. Apskritis tarybą sudaro rinkti atstovai nuo kiekvienos valsčiaus tarybos, taip kad kiekvienas apskrities kampelis turi savo atstovus, kurie gerai žino visus vietos reikalus ir, reikalui esant, juos perstoato apskrities taryboje ir gina.

Valstybės aukščiausią valdžią sudaro Seimas. Jį renka visi krašto gyventojai. Visa Lietuva yra išdalinta į septynes rinkimų apygardas: Kauno, Marijampolės, Panevėžio, Telšių, Raseinių, Utenos ir Klaipėdos.

Tas jau padalinimas visos Lietuvos į apygardas sako aiškiai, kad Seimo atstovais turi būti renkami vietos gyventojai, kurie pažįsta vietos reikalus, turi pasitikėjimą pas savo valsčiaus apskrities ir apygardos gyventojus.

Vietos gyventojai gerai pažįsta savo vietos Seimo atstovus ir jiems drąsiai patiki savo reikalų ginimą bei atstovavimą.

Jau rusų laikais lietuviai darė visas pastangas, kad iš Lietuvos būtų renkami nors keli atstovai į Rusijos Dumą, nes reikėjo

PASKUTINĖS ŽINIOS

Vyriausioji Seimo rinkimų komisija

Respublikos Prezidento aktu patvirtinta Ministerių Kabineto pristatytoji Vyriausioji Seimo rinkimų Komisija šioj sudėty: pirmininkas — prof. p. Leonas, nariai: Kauno Apyg. Teismo pirmininkas S. Petrauskas, prof. kanaunikas Šaulys, Seimo atstovai: K. Oleka ir J. Golcbergas.

Tautų Sąjunga pareikalavo iš Lenkijos

atstatyti ties Kyšbala status quo ir paleisti paimtus nelaisvėn Lietuvos policininkus.

SSSR. Susisiekimo su Vokietija per Lietuvą konferencija

Balandžio 20 d. Maskvoj įvyks Sovietų Rusijos, Vokietijos, Lietuvos geležinkelių konferencija, dalyvaujant ir Latvijos bei Estijos atstovams. Konferencija nagrinės visą eilę klausimų, liečiančių pagerinimą ir išvystymą dabar esančio tiesioginio susisiekimo tarp SSSR, Vokietijos ir Lietuvos, tranzitu per Latviją ir Estiją.

Nukentėjusiems nuo potvynių šelpti komitetas.

Prie Vidaus Reikalų Ministerijos susiorganizavo centralinis nukentėjusiems nuo potvynio šelpti komitetas. Į komitetą įėjo šie asmenys: soc. aps. inspektorius Vasiliauskas, nariais: vyr. darbo insp. Šostakas, Kauno apskr. v-kas Morkus, burmistras Vileišis, prelatas Januševičius, žydų tikiybinės bendruomenės pirm. Dimenšteinas ir p. Pranaitis.

turėti Dumoje savo vietos atstovus, kurie, žinodami Lietuvos gyventojų reikalus, galėtų ginti juos ir kelti Dumoje bei ministerijose.

Nepasitenkino lietuviai Kaukazo, Sibiro, Kazaniaus ir kitų Rusijos kraštų atstovais, kurie valdė visą Rusiją ir kartu Lietuvą, bet primygtinai reikalavo savo atstovų ir tai vietos gyventojų.

Nors Lietuva daug yra mažesnė už senąją Rusiją, bet gyvenime kas link vietos reikalų atstovavimo yra lygiai tos pačios.

Aš čia paduosiu tik kelis pavyzdžius. Šiaulių—Tauragės geležkelis eina 12 kilometrų atstumo nuo Raseinių miesto. Nuo Raseinių ligi artimiausios geležkelio stoties Šilaukio yra labai blogas kelias. Rudens ir pavasario metų tiesiog negalima išvažiuoti.

Man pačiam teko kelis kartus važiuoti iš Šilaukio į Raseinius ir atgal tą 12 kilometrų po 4—5 valandas. Vieną kartą žydo labai geras arklys išdvėse keliu del blo-

go kelio, o kitą kartą teko man eiti pėsčiam beveik visą keli per didžiausį purvą, nes arkliai visai nuvargo ir pristojo.

Raseinių miestas po karo visai neatsistato vien tik delto, kad susisiekimas su Kaunu ir kitais Lietuvos miestais yra visai negalimas dėdesnėje metų daly. Kada aš buvau išrinktas į Seimą, tai tuojau kartu su atstovu Beržinskiu pradėjome reikalauti, kad Šilaukio—Raseiniai vieškelis būtų paverstas į plentą, jei negalima pratęsti geležkelio, arba bent į pusplentį.

Per trejus metus mes išgavome tik 2.000 kubinių metrų žvyro iš Lydavėnų, kurį susisiekimo Ministerija žadėjo atvežti į Šilaukį už pusę kainos ir kelis tukstančius litų, kurių, rodos, dar nėra gauta ligi šio laiko.

Antras pavyzdys, tai netiesiogiai uždėtas valstybinis mokesnis nuo bendros apyvartos Šilalės vartotojų bendrovei 7000 litų ir Vadžgirio vartotojų bendrovei,

—3000 litų. Jau antri metai kaip šios dvi vartotojų bendrovės rašinėja ir klabina visas duris, bet pono Elviko užsispyrimo negali pergalėti.

Iš visur gauna vieną ir tą patį atsakymą, kad reikia sumokėti uždėtas mokesnis visai neatsižvelgiant į tai, kad šios dvi vartotojų bendrovės: Šilalės, kuri gyvuoja 20 metų ir Vadžgirio jaunutė vos kelių metų, turės subankrutyti ir užsidaryti, jei reikės šiuos mokesnius sumokėti.

Vietos gyventojai šių vartotojų bendrovių reikalą taip atjaučia, kad visuose susirinkimuose kalba apie jas, o toliau stovintys žmonės šaltai žiuri į visas pastangas apginti ir išgelbėti nuo bankruoto šias dvi bendrovi.

Galūtinai man pavyko išgauti prizadėjimas iš pono Finansų Ministerio d-ro Karvelio, kad neteisingi mokesniai bus nuimti nuo Šilalės ir Vadžgirio vartotojų bendrovių, ir tuo būdu gal pavyks jos apsaugoti nuo gresiamos pražuties

Jei kada bus reikalo, tai aš galėsiu paduoti daug ir labai svarbių atsitikimų, kur ne vietos rinkti atstovai tarnauja savo gimimo kraštui, o ne tai apygardai, iš kurios jis yra išrinktas.

Kad reikia rinkti tik vietos žmonės į Seimą nuo Raseinių apygardos iš Tauragės, Kėdainių ir Raseinių apskričių, tai dar įrodo ir ta aplinkybė, kad tokie Seimo atstovai tankiau apsilanko pas savo rinkikus ir patiems rinkikams lengva prie jų prieiti Kaune arba, jam atvažiavus pas rinkikus į kokį nors miestą daryti pranešimus, nes jie asmeniškai pažįsta savo rinktą vietinį Seimo atstovą ir drąsiai kreipiasi prie jo, o šis pažindamas juos ir žinodamas savo rinkikų reikalus, greitai juos supranta ir padeda bei pataria jų reikaluose.

Iš mano aukščiau išdėstyta labai aiški nauda vietos gyven-

Kunigo Adomo Vilimo autobiografija.

Kunigas Adomas Vilimas gimęs, 1887 metais lapkričio 29 diena Tverijoniškių viensėdy, Šilavos valsčiaus, Raseinių apskr. Jo tėvas Juozas paeina iš Dumšiškių kaimo Raseinių valsčiaus, o motina Agota iš Papelkių kaimo Viduklės valsčiaus.

1881 metais kunigo Vilimo tėvai pirkto žemės sklypą ir tenai gyveno ligi savo mirties. Tėvas Juozas, mirdamas 1890 metais, paliko savo sūnų Adomą vos 2 metų, o motina mirė 1902 metais, kada kunigas Adomas turėjo apie 12 metų.

Gimnazijos mokslus eiti leido jį broliai, kurių Jonas ir Kazys buvo Amerikoje, o Antanas su seserimi Jeva ūkininkavo Tverijoniškiuose.

1912 metais baigė Kauno Kunigų Seminariją ir tapo paskirtas į nedidelę 5 klasės Pavandenio parapiją vikaru. Čia prabuvo tik 4 mėnesius, bet buvo jau sutvėręs kelias draugijas: Blaivybės, Vartotojų bendrovę, Ūkininkų ratelį, jaunimo chorą ir išplatino keliasdešimtis egzempliorių įvairių katalikiškų laikraščių.

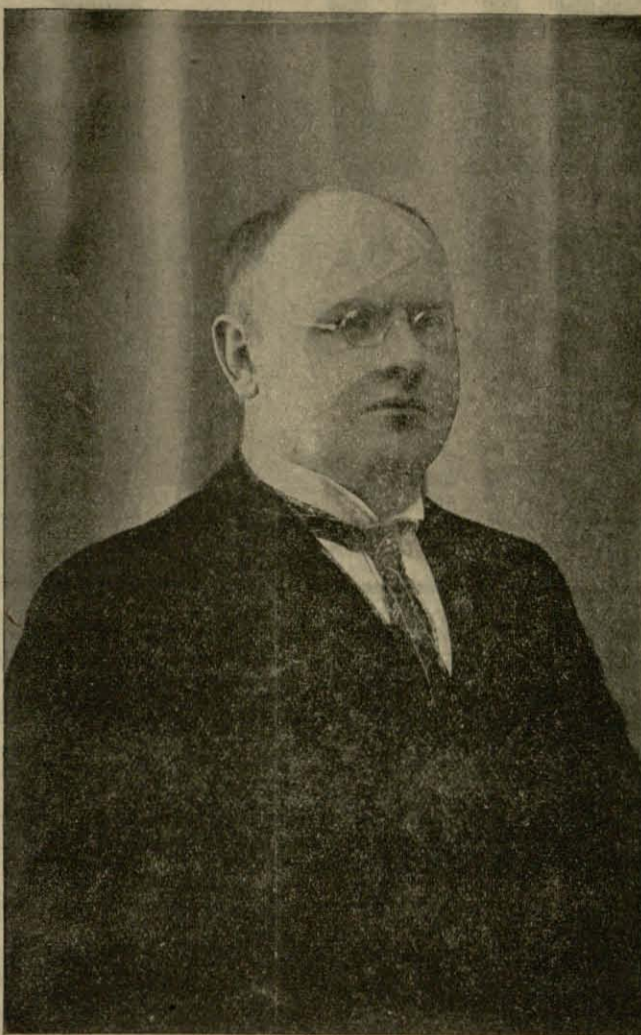
Šis jauno kunigo Adomo visuomeninis veikimas daėjo ligi Vyskupo Cyrtauto, kuris tuojau perkėlė jį į Josvainių II klas. parapiją, kur veiklus kunigas buvo reikalingas ir parapiją buvo labai didelė.

Kunigas Vilimas trumpame laike atgavino įvairias apmirusias draugijas ir įsteigė Vartotojų bendrovę, apie kurią po poros metų visos apylinkės vartotojų bendrovės spietėsi ir 1915 metais jis įsteigė Kauno gubernijai Koperatyvų Sąjungą Šiauliuose.

Kada Vokiečiai užėmė visą Lietuvą, tada kun. Vilimas ištojo į Petrapilio Dvasinę Akademiją ir tenai pabuvęs vienus metus 1916 metais išvažiavo į Šveicariją, Friburgo Universitetan teisių fakultetan, kurį baigė 1922 metais gaudamas diplomoto juristo (prancūzų teisių ir bažnytinių kanonų) vardą.

1916 metais prieš išvažiuojant į Šveicariją buvo Jekaterinoslavo Lietuvių Komiteto pirmininku, kur buvo apie 20.000 lietuvių. Per keturis mėnesius, vasaros atostogų laiku sutvarkė mokyklas, prieglaudą, moterų suvvyklas, šaltkalvių ir kurpių dirbtuves; įsteigė suaugusių vakarinius kursus ir giminaziją, valgyklas ir t. t. bet jam išvažiuavus į Šveicariją viskas sugriuvo.

Šveicarijoje mokindamasi universitete visų atsidavimų gynė Lietuvos vardą, rašydamas į prancūzų ir vokiečių laikraščius straipsnius apie Lietuvą ir išleisdamas kartu

Kun. A. Vilimas
Seimo atstovas ir Raseinių apskr. tarybos pirmininkas.

su kun. Viskontu net penkias knygas apie Lietuvą prancūzų kalba.

1916 metais, nuvažiuavęs į Friburgą ir pamatęs lietuvių studentų vargingą gyvenimą, tuojau kreipėsi į Amerikos lietuvių katalikus, prašydamas įsteigti 15 stipendijų Friburgo Universitete ir kviesti lietuvių studentus iš Rusijos ir Lietuvos, kad jie prisirengtų pokariniam valstybiniam darbui.

Amerikos lietuviai katalikai tuojau prisuntė kunigui Vilimui 15.000 frankų ir stipendijos buvo įsteigtos. Apie 10 studentų vyrų ir mergaičių atvažiavo iš Rusijos per Švediją-Vokietiją, o kiti iš Lietuvos.

Dabar priskaitoma virš 30 žmonių, kurie yra baigę universiteto mokslus Friburge kun. A. Vilimo suorganizuotomis stipendijomis. Jų tarpe yra ministerių, Seimo atstovų ir Kauno universiteto profesorių.

1918 metų gale, kada Vokiečių ir Sąjungininkų karas ėjo prie galo, kun. Vilimas nuvyko į Paryžių ir tenai, susiradęs

p. Galvanauską ir p. Milošą, trise sudarė pirmą Lietuvos atstovybę Paryžiuje, kuri teikė visas žinias apie Lietuvą prancūzų valdžiai ir spaudai; darė žygius, kad kiti Lietuvos Delegacijos nariai Taikos deryboms atvyktų į Paryžių.

Jis kartu su latviais ir estais įsteigė savaitinį laikraštį: „Revue Baltique“ prancūzų kalboje ir jame nuolat rašė apie Lietuvą ir jos vergus.

1920 metais buvo labai įtempti santykiai Lietuvos ir Prancūzijos spaudos: Lietuvos laikraščiai rašė prieš prancūzus, o prancūzų laikraščiai labai šmeižė Lietuvos valdžią ir jos vardą.

Kun. Vilimas padarė žinksnius, kad sušvelnintų prancūzų ir lietuvių santykius. Jis tam tikslui atsivežė iš Paryžiaus prancūzų katalikų vadą ir Parlamento (Seimo) narį p. Mare Sangnier, prof. kun. Kenė ir prancūzų jaunuomenės vadą, su kurių pagalba viskas buvo atlikta kuogeriausia ir prancūzų spauda nustojo šmeižti Lietuvą.

Taip pat 1920 metais kun. Vilimas nuvyko į Ameriką, kad pakreipus Amerikiečių lietuvių į sąjungininkų pusę, nes jie buvo nukrypę į vokiečių pusę ir tas labai kenkė Lietuvos reikalams. Tas žygis jam taip pavyko, kad Amerikiečiai lietuviai suprato jo atvykimą į Ameriką tik po vienu metų laiko.

Kun. Vilimas, dirbdamas Paryžiuje prie Lietuvos Atstovybės, kartu pats mokinosi, lankydamas teisių fakultetą ir politinių-ekonominių mokslų mokyklą, kurią baigė 1921 metais.

Tuo būdu kun. Vilimas užsieny yra baigęs du fakultetus: teisių ir politinių mokslų. Moka prancūzų, anglų ir vokiečių kalbas.

1922 metais, sugrįžęs į Lietuvą, uoliai darbavosi laike rinkimų į Pirmąjį Lietuvos Seimą.

1923 metais įėjo į Seimą nuo krikščionių demokratų partijos sąrašo ir per visus trejus metus drąsiai gynė Seime katalikų, ūkininkų ir darbininkų reikalus, stodamas ten, kur teisybė ir teisėtumas reikalavo.

Jo pastangomis buvo pertvarkytos savivaldybės ir išleista daug kitokių įstatymų naudingų visam kraštui.

1924 metais pakėlė klausimą, kad katalikams reikia koperatyvai imti į savo rankas, ir 1925 m. buvo įsteigtas Koperatyvų Centras.

tojams rinkti į Seimą tik vietos žmones.

Dabar aš noriu prirodyti, kad ir partijoms yra labai naudinga ir sveika turėti iš visų Lietuvos kampų vietos rinktus Seimo atstovus.

Pirmiausia jie aiškiai perstato ir gina savo rinkikų reikalus ir juos gina. Paskiau, jei Seimo ir valdžios valdymas nepatinka kraštui, tai jie gali išrinkti visai kitus vietos žmones, kuriems patikės vesti naują kryptimi krašto valdymą.

Partija nieko nenukentės, o tik bus perinkti kiti žmonės į Seimą ir tuo pačiu pasikeis viskas.

Mums katalikams Krikščionių demokratų, Ūkininkų Sąjungos ir Darbo Federacijos partijų programos visuomet bus priimtinos tos pačios su mažais pakei-

timais, nes mes, kaip katalikai, visuomet turime vadovautis tais pat katalikų tikybos ir krikščionybės doros dėsniais, bet šių partijų žmonės turės tankiai mainytis.

Tie, kurie nesugebės vesti viso Lietuvos krašto reikalus tinkamai, turės pasitraukti ir savo vietas užleisti kitiems, daugiau nusimanantiems, kaip reikia kraštą valdyti ir tvarkyti.

Aš turiu pasakyti atvirai visuomenei, kad dabartiniame Seime turime tokių žmonių, kurie dėl savo nesugebėjimo vesti partijos ir krašto reikalų turėtų pasitraukti iš pirmų eilių ir jas užleisti kitiems.

Šiandien mūsų partijų centrų yra labai klaidingas kelias tas, kad jie vis spraudžia į visas rin-

kimų apygardas Kauno žmones arba kitų apskričių, kurie nieko bendro neturi su tos rinkimų apygardos vietos reikalais ir žmonėmis.

Visuomet siulomi iš centrų tie patys žmonės, nors jie visai neturi krašte jokio pasitikėjimo ir niekas apie jų darbus bykokius visuomenei nežino. Tankiai siulomi mums žemaičiams suvalkiečiai arba aukštaičiai, kurių mes visai nematome ir nepažįstame. Žmonės už tokius kandidatus visai nenoriai balsuoja arba tankiasia balsuoja už kitas socialistų partijas, nes tenai yra išstatyti pirmose vietose vietos gyventojai ir žinomi žmonės savo visuomenės darbais.

Čia nereikėtų vadovautis asmeniškumu, bet žiūrėti krašto ir

partijos reikalus.

Aš čia dalinai tik prisiminiau, kad tuojau atkreipus partijų centrų dėmesį į tą klaidą ir kad ji be atidėliojimo būtų atitaisyta dėl labo partijos ir pačios Lietuvos.

Dar yra laiko, ir tą klaidą galima atitaisyti. Tik reikia vadovautis ne asmeniškumais, bet visos partijos, katalikų ir Lietuvos bei plačios visuomenės reikalais.

Nereikia brukti žmonėms to, ko visi žmonės mokyti ir nemokyti nei iš tolo nenori.

Visur man teko girdėti, kad kandidatų į Seimą nepriims iš centro, o rinks vietinius žmones iš Raseinių, Tauragės ir Kėdainių apskričių. Tad to ir reikia laikytis.

A. Vilimas, Seimo atstovas.

